

петентностей в ее структуре. Предложены содержание и структура базовых компетентностей как основы профессиональной компетентности преподавателя высшей школы.

Ключевые слова: компетентностный подход, профессиональная подготовка, профессиональная компетентность, ключевые компетентности будущих преподавателей высшей школы.

Drach I.

University of Management Education NAPN Ukraine, Kyiv, Ukraine

THE CONTENT AND STRUCTURE OF THE CORE COMPETENCIES OF THE FUTURE HIGH SCHOOL TEACHER

The article considers the conceptual ideas of the competence approach in education, the main essential characteristics of the professional competence of a specialist, the role and place of key competencies in its structure. The content and structure of the basic competencies as the foundation of professional competence of high school teacher are proposed.

Keywords: competence-based approach, training, professional competence, core competence of future teachers of high school.

УДК 796.894:378

ВАЛЕРІЙ ЖАМАРДІЙ

Полтавський національний педагогічний університет
імені В.Г. Короленка

КРИТЕРІЇ ТА РІВНІ ФОРМУВАННЯ СПЕЦІАЛЬНИХ УМІНЬ І НАВИЧОК СТУДЕНТІВ ВИЩИХ НАВЧАЛЬНИХ ЗАКЛАДІВ У ПРОЦЕСІ ЗАНЯТЬ З ПАУЕРЛІФТИНГУ

У статті визначено та обґрунтовано критерії, показники та рівні сформованості спеціальних умінь і навичок студентів вищих навчальних закладів у процесі занять з пауерліфтингу.

Ключові слова: знання, критерії, рівні, пауерліфтинг, показники, формування спеціальних умінь і навичок.

Постановка проблеми. Інтенсивне оновлення соціально-економічної, науково-технічної сфери та духовного життя суспільства наприкінці ХХ і на початку ХХІ століть обумовлює високі і всезростаючі вимоги до дієздатності особистості студентської молоді, що покликає на приймати активну участь в ініціюванні та організації навчання.

Особливе значення надається підвищенню рівня їхнього фізичного здоров'я, психофізичних та психофізіологічних можливостей, від яких залежать в певній мірі, професійна дієздатність, надійність та творче довголіття. Ці якості особистості спеціалістів вищої кваліфікації традиційно формуються і вдосконалюються в студентські роки засобами фізичного виховання, що здійснюється в системі вищої освіти.

Фізичне виховання – це не тільки засіб зміцнення здоров'я, але й складова частина навчання та професійної підготовки студентів, виховання потреби у систематичних заняттях фізичними вправами [17, 54].

Фізичне виховання необхідно розглядати як процес збагачення молоді знаннями про морфофункціональні особливості функціонування організму, опанування комплексом рухових навичок та умінь, що забезпечують оптимальний рівень здоров'я та формування стійкої, свідомої потреби особистого фізичного розвитку та вдосконалення. Відомо, що жодна з наукових дисциплін немає такого широкого спектра впливу на людину як фізичне виховання, що спроможне водночас формувати не тільки біологічну структуру особи, але її психологічну та моральну сутність. Для цього студент повинен навчитися отримувати якісні знання, оцінки та кількісні характеристики своєї діяльності залежно від рівня фізичної підготовленості та стану здоров'я. Від того, наскільки здоровий студент, у значній мірі залежить його успішність у навчанні, а в подальшому – професійна діяльність.

Пауерліфтинг є одним з ефективних засобів розвитку фізичних якостей і зміцнення здоров'я студентів. Це вид спорту, в процесі занять яким розвиваються такі якості особис-

тості, як сила, швидкість, уміння максимально зібратися у важкій обстановці боротьби змагання. Пауерліфтинг дозволяє виховувати у студентів упевненість у своїх силах, завзятість, загартовує волю і характер [14].

На заняттях з пауерліфтингу необхідно шукати та застосовувати соціально-педагогічні підходи, спираючись на базові принципи організації навчально-тренувальної діяльності, критерії та рівні формування спеціальних умінь і навичок. Застосування ж критеріального підходу дає змогу уніфікувати та об'єктивізувати отримані експериментальні дані, використовувати сучасні статистичні і математичні методи, порівнювати дані між собою.

Виходячи з того, що найважливіша роль у збереженні й формуванні здоров'я належить самій людині, її способу життя, системі цінностей, настановам, рівню гармонізації внутрішнього світу і стосунків з оточенням, першочерговим завданням при вирішенні питань підвищення рівня фізичної підготовленості студентів у процесі занять з пауерліфтингу має стати цілеспрямована і планомірна роботи самих студентів з відновлення та розвитку їх життєвих ресурсів, прийняттю на себе відповідальності за власне здоров'я, створення таких умов, коли здоровий спосіб життя стає нагальною проблемою.

Аналіз досліджень і публікацій. Аналіз психолого-педагогічної літератури свідчить про те, що існують певні розбіжності в підходах і визначеннях критеріїв формування спеціальних умінь і навичок студентів. Також ми вважаємо, що дане питання розроблено недостатньо, і тим самим ускладнюється діагностика і контроль за формуванням спеціальних умінь і навичок студентів у процесі занять з пауерліфтингу. Дієві ж критерії та правильне їх використання стимулюють організацію та інтенсифікацію формування спеціальних умінь і навичок студентів у процесі занять з пауерліфтингу.

Метою статті є визначення критеріїв та рівнів формування спеціальних умінь і навичок студентів вищих навчальних закладів у процесі занять з пауерліфтингу.

Виклад основного матеріалу. Студенти вишів складають окрему соціальну групу, яка відзначається високим рівнем інтелектуального потенціалу. Спрямованість на майбутнє, бажання отримати необхідні знання, соціальна самотність – найважливіші риси студентської молоді [11]. Саме у студентські роки закінчується вікове формування організму, а у 18–21 – починається процес різностороннього вдосконалення рухових і вегетативних функцій, досягається високий рівень їх взаємодії.

Студентський вік можна вважати завершальним етапом поступального вікового розвитку рухових і психічних функцій. Сучасний навчальний процес у вузі пов'язаний із значними психічними навантаженнями [10]. Навчання як вид розумової діяльності характеризується певними особливостями: постійно зростаючим обсягом; складністю і новизною інформації, потрібної для засвоєння; обмеженістю часу, зміною джерел інформації внаслідок зміни навчальних предметів і викладачів; оволодіння здатністю творчого і логічного вирішення проблемних ситуацій; суворістю контролю якості й ефективності отриманих знань та вмінь.

Ураховуючи високе розумове навантаження в умовах постійного нагромадження науково-технічної інформації, істотно зростають вимоги до психофізичних можливостей студентів. Залучення студентів до систематичних занять різноманітними видами фізичних вправ, зокрема, пауерліфтингом як одним з найдоступніших і найефективніших засобів збереження й розвитку їх фізичного здоров'я, вважається цілком виправданим. Слід зазначити, що систематичні заняття пауерліфтингом позитивно впливають не тільки на загальний стан організму, але й виконують важливу соціально-виховну функцію у формуванні студента як гармонійної духовної особистості.

Як відзначають В. Ананьєв, Д. Давиденко, В. Петренко, Г. Хомутов, фізичне здоров'я – рівень розвитку й функціональних можливостей органів і систем організму. Основа фізичного здоров'я – це морфологічні й функціональні резерви клітин, тканин, органів і їхніх систем, що забезпечують пристосування організму до впливу різних чинників [13, 42–43].

Як відзначають Б. Бароненко, Л. Рапопорт, фізична складова здоров'я включає рівень росту й розвитку органів і систем організму, а також стан їх функціонування [4, 51].

На думку В. Сухомлинського, „свіже повітря, повноцінне харчування, багате духовне життя – це життєдайні джерела фізичного й морального здоров'я” [16, 389].

Ґрунтовним для нашого розгляду є визначення цього поняття В. Горащуком, який вважав, що фізичний аспект здоров'я – це нормальне функціонування організму на клітинному,

тваринному й системному рівнях або нормальне функціонування всіх органів і систем організму людини з урахуванням віку, статі й навколишнього середовища [8, 47–49].

Ми дотримуємося думки, що фізичне здоров'я – це стан, який характеризується рівнем фізичного розвитку, фізичних можливостей і адаптаційних здібностей студентів з урахуванням відповідних показників та критеріїв.

Насамперед, звернемося до змісту понять „критерії”. У „Словнику іншомовних слів” критерій визначається як „мірило для визначення, оцінки предмета, явища; ознака, взята за основу класифікації” [12, 464]. Для педагогічного дослідження важливим є визначення критерію того явища (процесу), на яке спрямоване дослідження.

В.К. Валієва вважає, що критерій є ідеальним зразком, який виражає найвищий та досконалий рівень вивчення явища [7, 94].

Критерій в педагогіці – це сукупність показників, що дають якісно-кількісну характеристику стану об'єкта навчання на певному рівні. В. Ягупов наголошує, що „критерії – це ознака, на основі якої оцінюється певна якість особистості вихованця. А критерії оцінки виховання, відповідно, – це ті ознаки, на основі яких можна судити про рівень вихованості вихованця, оцінити виховні впливи вихователів, ефективність функціонування виховної системи тощо” [18, 450].

Аналіз дослідження поняття „критерію” проводила науковець Н.Баловсяк, яка зазначала, що критерії – це якості, властивості, ознаки об'єкта, що визначається, які дають можливість зробити висновки про стан і рівень його сформованості та розвитку [3].

Вчена О. Локшина в своїх працях підкреслювала, що „критерій – набір якісних характеристик, які використовуються для винесення судження щодо виконання, або як інструмент оцінювання” [9, 217].

Ю. Бабанський зауважує, що „критерій” – це об'єктивна ознака, за допомогою якої можлива порівняльна оцінка ступеня розвитку досліджуваного явища в осіб, або можлива класифікація педагогічних факторів і процесів, що вивчаються [2]. Розвиваючи ідеї Ю. Бабанського, Л. Білоусова під критерієм розуміє ідеальний зразок, еталон, який визначає вищий, найдосконалиший рівень функціонування певної системи, а порівнюючи з ним можна встановити ступінь відповідності і наближення існуючого рівня даного явища до еталону. При цьому критерій подається як сукупність ознак, що дозволяють відрізнити один рівень від іншого [2].

Також неодноразово на проблемі використання критеріїв у педагогіці в своїх працях зупиняється В. Беспалько [5; 6]. Так, під критерієм він розуміє об'єктивну кількісну міру деякого явища, або кількісне виокремлення його сторін [5].

У нашому розумінні критерій – це ознака, на засаді якої виробляється класифікація змін, що відбулися в студентів у процесі занять з пауерліфтингу при формуванні спеціальних умінь і навичок.

Враховуючи сутність поняття „фізичного здоров'я” та особливості його формування, нами було виділено низку критеріїв.

1) Мотиваційний, сутність якого розглядається у формуванні в студентів системи постійного знанневого росту для досягнення вагомих результатів; прагнення застосувати та аналізувати одержані теоретичні знання, вміння і навички на практиці; підвищення професіоналізації упродовж занять і обумовлення її процесами самопізнання, саморегуляції, самооцінки; розумінні обраного виду спорту; прагненні усвідомити мотиви навчання інших студентів; визнанні необхідності внутрішньої самодисципліни і саморегуляції; здатності використовувати навички застосування новітніх методик у процесі занять з пауерліфтингу.

Мотивація посідає провідне місце в структурі особистості студента та є одним із основних понять, яке використовується для пояснення рушійних сил поведінки, діяльності.

Підставою для вибору зазначеного критерію слугувало те, що заняття з пауерліфтингу не можуть проводитися на належному рівні без відповідної мотивації, яка передбачає наявність певних мотивів, а саме: пізнавальних, мотивів гармонійного духовного зростання; настанов на дотримання студентами здорового способу життя.

Виділення мотиваційного критерію в структурі формування спеціальних умінь і навичок студентів у процесі занять з пауерліфтингу зумовлене тим, що мотивація забезпечує передумови для реалізації інших критеріїв. Якщо критерій розглядається як основа для оцінки сформованості певного явища, то показник відноситься до якісної та кількісної ха-

рактики сформованості явища, якості, властивості, тобто свідчить про ступінь сформованості того чи іншого критерію.

Як наголошує А. Семенова, показники фіксують певний стан або рівень розвитку певного критерію. Показник – це явище або подія, за якими можна судити про динаміку певного процесу [15].

Тому показниками вимірювання рівня сформованості спеціальних умінь і навичок студентів у процесі занять з пауерліфтингу мотиваційного критерію є: мотиви вибору даного виду спорту; постійна зацікавленість до формування спеціальних знань, умінь і навичок та потреба в їх оновленні; вміло використовувати набуті знання, вміння, навички на заняттях з пауерліфтингу.

2) Когнітивний критерій. Сформованість знань, умінь і навичок включає в себе когнітивний аспект критерію. Суть когнітивного критерію формування спеціальних умінь і навичок студентів у процесі занять з пауерліфтингу полягає у знаннях про значимість та вагомість занять пауерліфтингом, оволодінні знаннями для достатньої та успішної навчально-тренувальної діяльності.

В якості оцінки показника вказаного критерію можна виділити наступні: достатні знання з основних фахових дисциплін; знання методичного характеру (рівень засвоєння знань – конструктивний, продуктивний, репродуктивний); інтерес і активність у тренуваннях та змаганнях.

3) Діяльнісний критерій. Суть його полягає в оволодінні спеціальними знаннями; умінні застосовувати набуті теоретичні знання на практиці; здатність адаптації студентів до нових змагальних ситуацій; спроможність до аналізу та прогнозу власних дій; постійне поновлення знань.

У ролі показників цього критерію виділимо: формування розвиваючої функції, яка здатна підготувати студента до самостійної тренувальної та змагальної діяльності, самореалізації; формування інноваційної функції, здатність адаптуватися до нових умов.

В. Ягупов підкреслював, що основою вибору критеріїв повинні бути зміст навчальних програм, специфіка конкретного виду діяльності та фаху. Чітко визначені критерії оцінки результатів перевірки сприяють конкретному визначенню рівня набуття студентами знань, навичок та вмінь, передбачених навчальними програмами, сприяють утвердженню творчого ставлення до дидактичного процесу, розвивають розумові та фізичні здібності, формують мотивацію уміння і досягнення успіхів у навчально-пізнавальній та майбутній професійній діяльності [18, 407–408].

Тому критерії відіграють важливу функцію під час здійснення оцінювання. Слово „оцінка” означає характеристику цінності, рівня чи значення будь-яких об'єктів або процесів. Оцінити – означає встановити рівень чи якість чогось [18, 411].

Необхідно відмітити, що кожний рівень виступає як вищий етап розвитку діяльності. Рівень – це ступінь досягнення у чому-небудь [1].

На підставі цього нами було виділено три рівні формування спеціальних умінь і навичок студентів у процесі занять з пауерліфтингу: високий, середній і низький.

Високий рівень сформованості спеціальних умінь і навичок студентів вищих навчальних закладів у процесі занять з пауерліфтингу означений яскраво вираженою мотивацією студента до занять, наявністю ґрунтовних знань, сформованістю умінь та навичок застосування теоретичного матеріалу, яскраво вираженою здатністю до саморозвитку та самоосвіти, досконалою комунікативною здатністю до толерантного та доброзичливого спілкування.

Середній рівень сформованості спеціальних умінь і навичок студентів вищих навчальних закладів у процесі занять з пауерліфтингу характеризується певною мірою вираженою мотивацією студента до занять, сформованістю умінь та навичок застосування теоретичного матеріалу у процесі занять тільки в стандартних ситуаціях, певною мірою вираженою здатністю до саморозвитку та самоосвіти у процесі занять, достатньою здатністю дотримуватись тактовності під час спілкування.

Низький рівень сформованості спеціальних умінь і навичок студентів вищих навчальних закладів у процесі занять з пауерліфтингу означений слабкою, нестійкою мотивацією студента до занять, недостатніми знаннями, недостатньою сформованістю умінь і неспро-

можністю до самостійного застосування теоретичного матеріалу у процесі занять, нестійкою здатністю до саморозвитку та самоосвіти, нездатністю до тактовного спілкування.

Висновки. Таким чином, у результаті аналізу психолого-педагогічної літератури нами було визначено критерії і показники формування спеціальних умінь і навичок студентів вищих навчальних закладів у процесі занять з пауерліфтингу, що дало змогу виділити три якісно своєрідні рівні формування спеціальних умінь і навичок: низький, середній і високий. Зазначимо, що критерії та показники повинні бути простими і доступними, для розуміння й використання, охоплювати всі компоненти фізичного здоров'я студентів у процесі занять з пауерліфтингу.

Перспективи подальших досліджень вбачаємо в експериментальній перевірці розроблених критеріїв та рівнів формування спеціальних умінь і навичок студентів вищих навчальних закладів у процесі занять з пауерліфтингу.

Список використаних джерел

1. Абдуллина О. А. *Общепедагогическая подготовка учителя в системе высшего педагогического образования* / О. А. Абдуллина. – М. : Просвещение, 1990. – 141 с.
2. Бабанский Ю. К. *Педагогика* / Ю. К. Бабанский. – М. : Просвещение, 1988. – 478 с.
3. Баловсяк Н. В. *Формування інформаційної компетентності майбутнього економіста в процесі професійної підготовки* : дис. канд. пед. наук : 13.00.04 / Н. В. Баловсяк. – К., 2006. – 334 с.
4. Бароненко В. А. *Здоровье и физическая культура студента* / В. А. Бароненко, Л. А. Рапопорт. – М. : ИНФРА, 2006. – 352 с.
5. Беспалько В. П. *Слагаемые педагогической технологии* / В. П. Беспалько. – М. : Педагогика, 1989. – 192 с.
6. Беспалько В. П. *Элементы теории управления процессом обучения*. – Часть 2 (Измерение качества процесса обучения). *Материалы лекций, прочитанных в Политехническом музее на факультете программированного обучения* / В. П. Беспалько. – М. : Знание, 1971. – 72 с.
7. Валиева В. К. *Формирование готовности студентов педвузов к физкультурно-оздоровительной и спортивно-массовой работе в общеобразовательной школе* : автореф. дис. на соискание учен. степени канд. пед. наук : спец. 13.00.08 „Теория и методика профессионального образования” / В. К. Валиева. – Чебоксары : РГБ, 2006. – 180 с.
8. Горащук В. П. *Формирование культуры здоровья школьников (теория и практика)* : монография / В. П. Горащук. – Луганск : Альма-матер, 2003. – 376 с.
9. Локшина О. І. *Система професійної підготовки майбутніх учителів загальноосвітніх шкіл в університетах Канади* : автореф. дис. канд. пед. наук : 13.00.04 „Теорія і методика професійної освіти” / О. І. Локшина. – Миколаїв, 2006.
10. Любашева Л. И. *О программных основах вузовского физического воспитания* / Л. И. Любашева, Г. М. Грудных // *Теория и практика физической культуры*. – 1990. – № 3. – С. 42–46.
11. Малейченко Е. А. *Формирование установок на здоровый образ жизни в профессиональной подготовке студентов-юристов* : автореф. дис. на соискание ученой степени канд. социолог. наук : 14.00.52 / Е. А. Малейченко. – Волгоград, 2007. – 27 с.
12. Мельничук О. С. *Словник іншомовних слів* / О. С. Мельничук. – К. : Головна редакція Української радянської енциклопедії, 1995. – 966 с.
13. *Общая валеология : Конспект лекций* / [Ананьев В. А., Давиденко Д. Н., Петренко В. П., Хомутов Г. А.]. – СПб. : Балтийская пед. академия, 2000. – 163 с.
14. Остапенко Л. А. *Силовое троеборье : особенности тренировочного процесса на этапе отбора и начальной подготовки* : Учебное пособие / Л. А. Остапенко. – М. : Физкультура и спорт, 2002. – 150 с.
15. Семенова А. В. *Парадигмальне моделювання у професійній підготовці майбутніх учителів* : монографія / А. В. Семенова. – Одеса : Юридична література, 2009. – 504 с.
16. Сухомлинский В. А. *Избранные произведения* : в 5 т. / В. А. Сухомлинский. – К. : Рад. шк., 1980. Т. 3 : *Серце отдаю детям. Рождение гражданина. Письма к сыну*. – 1980. – 719 с.
17. *Фізичне виховання : навчальний посібник* / [С. І. Присяжнюк, В. П. Краснов, М. О. Третяков та ін.]. – К. : Центр учбової літератури, 2007. – 192 с.
18. Ягулов В. В. *Педагогика : навчальний посібник* / В. В. Ягулов. – К. : Либідь, 2002. – 560 с.

Стаття надійшла до редакції 14.02.2013.

Жамардий В.

Полтавский национальный педагогический университет имени В.Г.Короленко, Украина

КРИТЕРИИ И УРОВНИ ФОРМИРОВАНИЯ СПЕЦИАЛЬНЫХ УМЕНИЙ И НАВЫКОВ СТУДЕНТОВ ВЫСШИХ УЧЕБНЫХ ЗАВЕДЕНИЙ В ПРОЦЕССЕ ЗАНЯТИЙ ПАУЭРЛИФТИНГОМ

В статье определены и обоснованы критерии, показатели и уровни сформированности специальных умений и навыков студентов высших учебных заведений в процессе занятий пауэрлифтингом.

Ключевые слова: знание, критерии, уровни, пауэрлифтинг, показатели, формирование специальных умений и навыков.

Zhamardiy V.

V.G. Korolenko Poltava National Pedagogical University

CRITERIA AND LEVELS OF STUDENTS' SPECIAL SKILLS AND HABITS FORMING IN THE PROCESS OF POWERLIFTING CLASSES AT HIGHER EDUCATIONAL ESTABLISHMENTS

The criteria, factors and levels of students' special skills and habits forming in the process of powerlifting classes at higher educational establishments are defined and argued in the given article.

Keywords: knowledge, criteria, levels, powerlifting, factors, special skills and habits forming.

УДК 378.147– 027.543

ОЛЕНА ЖДАНОВА-НЕДІЛЬКО

Полтавський національний педагогічний університет імені
В.Г. Короленка

ФОРМУВАННЯ ПЕДАГОГІЧНОЇ МАЙСТЕРНОСТІ ЯК СТРАТЕГІЯ ВИКЛАДАННЯ ПЕДАГОГІЧНИХ ДИСЦИПЛІН У ВИЩІЙ ШКОЛІ

Обґрунтовуються актуальні аспекти викладання педагогічних дисциплін, розглядається їхня особистісно-розвивальна зорієнтованість як вимога сьогодення і відображення вітчизняних традицій професійної підготовки вчителя. Акцентується увага на педагогічній майстерності як технології досягнення професійного і особистого успіху.

Ключові слова: вища школа, викладання, учитель, педагогічні дисципліни, студент, педагогічна майстерність, технологія досягнення успіху.

Постановка проблеми. Реформування вищої освіти неминуче ставить питання щодо об'єктивної оцінки як сучасного стану підготовки фахівця, так і шляхів її поліпшення, оскільки кожний підхід у викладанні, кожний отриманий результат може бути інтерпретований з різних точок зору і, як більшість явищ освітньої галузі, не підлягає точному виміру його значущості.

Ця проблема сьогодні максимально загострена також і соціально-економічними чинниками, якими зумовлюються нестабільність ринку праці, значні суперечності між запитами і можливостями абітурієнта, між розміром оплати праці і соціальною престижністю професії, затратами на навчання та реальними прибутками після його закінчення тощо. Ті сподівання, які в минулі часи покладалися молоді людиною на вищу освіту і пов'язані з нею переваги, сьогодні вже не справджуються, і сучасний студент далеко не завжди по-справжньому цінує отриману можливість її здобути.

Нині педагогічному вишу доводиться миритися з тим, що певна частина абітурієнтів ніяким чином не пов'яже вибір навчального закладу із власним покликанням, а майбутнє – з роботою вчителя. Разом з тим, практика свідчить, що в дійсності ті, хто прийшов до педагогічного вишу без чітких професійних намірів, усе ж досить часто йдуть працювати «за дипломом», тобто до школи, хоча якість цього диплому через свою навчальну інертність та особистісну невизначеність забезпечили недостатньо. Отже, на часі нові підходи до змістових та процесуальних характеристик викладання педагогічних дисциплін, що мають враховувати, поміж іншим, їхній професіоналізуючий потенціал, тобто, незалежно від попередньої професійної зорієнтованості студента, виховувати в нього інтерес до педагогічної професії, формувати відповідні навички і вміння.

Аналіз досліджень і публікацій. Вивчення різних аспектів професійної підготовки майбутнього вчителя є одним із традиційних напрямків вітчизняної педагогічної думки. Окрема дослідницька галузь сформувалась навколо проблеми загальнопедагогічної підготовки та її складових. В останні десятиліття їй приділяли значну увагу А. Алексюк, С. Болсун, М. Гриньова, Н. Гузій, І. Зязюн, Л. Нечепоренко, О. Олексюк, О. Пехота, Н. Тарасевич, В. Семиченко, Г. Шевченко та ін. Проте навіть цей напрямок, що має у вітчизняній освітній тради-